

zahodnji Armenii, deloma pa na izhodnem bregu kaspiskega morja, klicali so se uni zahodne, ti pa izhodne Turkomane. Njih naselbine še dandanašnji se imenujejo turkomanska dežela.

Že zgodaj se je zbudil v Turkomanih duh vojske in poželenje pridobiti si več sveta po zmagi in ropu.

Že v letu 1263 so začeli Turki v Evropi s naselovati, in ker so gerški carji ob razpertijah svojih lastnih dežel Turke večkrat na pomoč klicali, so izbudili v njih slo po posestvi gerškega carstva, katero so si Turki tolažili z mnogimi kervoločnimi napadi in srečnimi bitvami, dokler so po zmagi 29. maja 1453 pod Mahomedom II. celó Carigrad zmagali, na razvalinah gerškega carstva turško v Evropi ustanovili in polluno na mesto sv. križa na cerkve postavili.

Ker namen naš ni ne zgodovine turškega carstva, ne njih divje sile v vojskah, ne njih kervoločnih zmag popisovati, ki živé še v pesmih in pripovedih ljudskih, se obernemo k popisu njih državne osnove, njih vere in njih šeg in navad, ki so tako različne od vsih drugih ljudstev, da so popisa vredne. (Dalje sledi.)

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Zagreba. „Neven“ očitaje „Novicam“, da so vzele v list svoj oster članek o Stanko Vrazovi zapuščini, oponaša jim pri ti priliki, da so prederzile se že mnogokrat spuštati se „v domače prepirke i domače stvari, o kojih ne samo da ništa neznajo, nego ni nemožejo znati“. Temu le to odgovorimo, da „Novice“ niso nikdar spisovalle dopisov iz Zagreba v Ljubljani, da dopisnikom našim so tedaj „domače stvari“ ravno tako znane bile, kakor „Nevenu“ in da dopisniki naši niso nič manj iskreni rodoljubi kakor njegovi. Da so ti dopisi včasih navskriž bili z „Nevenom“, je naktjučba občinska, ker nikdar vsih glav ne bomo spravili pod en klobuk. Prečudno pa je, in le veliki osétnosti neznanega gosp. zagovornika moramo pripisati, ako pravi, da „Novice“ črnijo celo sl. „matico“, ker eden njenih rojakov graja eno početje njeno: namreč prenizko cenenje Stanko Vrazove zapuščine. „Novice“ so že zdavnej pred kakor „Neven“ spoznale in dostikrat očitno izgovorile velike zasluge sl. matice ilirske; ako so tedaj vzele tisti članek o Stanko Vrazovi zapuščini v list svoj, so, nedotaknivi se vsega drugega slavnega početja, storile to le, ker po tolikšnem glasu, ki razlegal se je ravno v Zagrebških časnikih o „dragoceni“ zapuščini Vrazovi, se tudi nam je nedohitno zdelo, slišati od bornih 50 forintov! Varno je tedaj o javnih razglasih vselej „na zadnja kola paziti“. Ko bi se bilo to že zdavnej razglasilo, kar nam je „Neven“ zdaj točno naznanil, „da med Vrazovimi rokopi je le malo popolnoma izdelanih in taci reči, ki še niso tiskane bile in da bi en človek celo leto doste opraviti imel, da bi te odlomke le nekoliko vredil, ker mnogo je početega, malo nastavljenega in nič doveršenega“, — morebiti bi se ne bil zoper prenizko cenitev nihče oglašil, ker se vé, da za slavensko slovstvo ni še nastopila „zlata doba“. —

Iz Ljubljane. Namesto torka in petka dopoldne so preložili gosp. prof. Metelko nauk staroslovensčine na sredo in saboto popoldne od 1. do 2. Začeli so v sredo, in veselo se slišati, da okoli 80 učencov imajo. — Te dni je obiskal Zagrebški banski svetovavec žl. gosp. Ozešević med drugimi občinskimi napravami tudi našo podkovijsko in živinozdravilsko učilnico, ker tudi v Zagrebu mislijo ustanoviti enako učilišče.

Novičar iz mnogih krajev.

C. k. ministerstvo kupčije je razglasilo, da vožnina za žito na cesarskih železnicah se je od začetka tega do konca prihodnjega mesca od enega krajcarja na 3 vinarje za cent in miljo znižala. — V Benetkah je vse polno bark s pšenico in režjo. — Mesca septembra se je na ces. železnicah peljalo 286.614 ljudi in 2 miliona in 478.870 centov blaga; dohodki iz te vožnine so bili 1 mil. in 197.752 fl. — Po poštnih markah prodanih za časnike se je prerajalo, da v našem cesarstvu na leto izhaja 18 milijonov listov avstrijskih časnikov. — Pretekli teden je spet 223 Avstrijančev, večidel Čehov, šlo čez Berolin v Brem, odkodar se bojo podali v Ameriko. — Žalostne razpertije, ki so se pred nekimi tedni naključile na Badenskem med nadškofom katoliškim v Frajburgu in ondašnjo vlado, se bojo po poslednjih novicah kmalo poravnale; posrednik bo kardinal Viale Prelà, papežev poročnik pri avstrijski vladi na Dunaji. — 28. p. m. se je začel državni zbor v Berolinu; poslanci so bili nagovorjeni s kraljevim ogovorom, v katerem je gledé na turško-rusovski razpor rečeno bilo, da še zmiraj se je nadjati, da iz tega razpertja se ne bo vnela vesoljna vojska; ako bi se pa to vender utegnulo primeriti, bo Prusia že vedila, kaj ima storiti. — Pod predsedništvom kraljice je ministerstvo angleško te dni sklenilo, naj se državni zbor še odleži do 3. januara. — Vojska, ki je poslednji čas na Turškem nekoliko potihnila, žuga ob kratkem se iznovega hudo vneti, ker 3. kardelu rusovske armade pod poveljstvom Osten-Sakena je ukazano bilo, hitro marširati v Valahijo; 26. p. m. je došel poveljnik rusovske armade Gorčakov v Giurgevo, ogledat ondašnjo armado ali, kakor nekteri pravijo, jo peljati čez Donavo; Turki so hipoma zapustili otok Mokan in zavrnili se proti Rusčuku; v Kalafatu se še terdno derže; scer so skušali ponoči od 25. do 26. p. m. vnovič se pooblastiti poleg Giurgeva ležečih Donavskih otokov, pa Rusi so jih spet pgnali. Nasproti pa so Rusi v Azii spet hotli vzeti terdnjavo sv. Nikolaja, pa Turki so jih spet zmagali. Obé vladi vse svoje žile napejate za srečno vojsko, in bere se, da vsa armada, ki jo ima rusovska vlada na Poljskem, ima podati se k Donavski armadi, kakor tudi Turk zmiraj več vojakov nabera; turška armada potrebuje za živčev vsak dan poldrugi milion piastrov (piaster je nekaj čez 5 kr.) Novi francoski poslanec general Baraguey je rekel sultanu, da francoska vlada želi pomirjenje pa samostojno Turčijo. Knez serbski je odpisal sam sultanu, da ne vleče na nobeno stran, da tedaj serbska vlada ne bo terpela, da bi ktera koli armada čez mejo serbsko segla.

Strah za strah.

Terice pridne o polnoči
Začnejo lan že tretji;
Al mnogokrat fantini
Nagajajo, in jih hudobno
Clo tudi strašijo.

Godí nekđaj se na Koroškem,
Da strašit će terice
Nek mlinar. — Se napači
Kot smert, in šema tiho stopi
V terivnici v kot.

Postrasiti terice hoče
Tud nek kovač, in dela
Se šemast za hudiča.
Namazan in rogljat postavi
Se on se v drugi kot.

Brez vedenja od eden družga
In vsak v svojem koti
Stojita kot na straži. —
Ko gospodar pa tje prisveti,
Se šemi vgladate.

Grozno hudič se smerti vstraši
In smert tako hudiča,
Da vsak v svojem koti
Oterpne, in sterna ves plašen,
Da pamet clo zgubi.

Do zadnje zdelo se kovaču:
Da suha smert mu žuga;
In mlinarju se zdelo:
Hudiča pred seboj da vidi —
Dokler da umerla sta.

J. Hašnik.